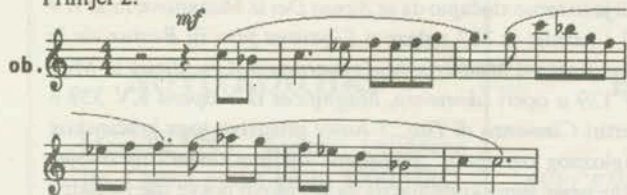

Primjer 2:

Zaključni „Oče naš“ pokazuje dosta sličnosti s uvodnim dijelom oratorija. Na ovom mjestu ritmizirani udarci zvona i timpana otkrivaju svoja akustička svojstva, kroz amplitudu sekunde koja se izmjenjuje oko središnjeg tona. Ovaj ustaljeni pokret prihvaća zbor i to postupnim uvođenjem vokalnih dionica u pravilnom poretku od najnižih do najviših glasova. Kod toga se javlja tek blagi nagovještaj fugata, koji nakon smirenja u kadenci prerasta u homofoni izričaj s naglašenijim isticanjem ritmičkih posebnosti, stvorenih postupkom variranja. Tek nakon drugotrajnih aklamacija i priziva „Oče naš“, slijedi solističko izdvajanje tenora iz okružja zbornog sastava, koje na trenutak dostiže snagu uzbudljivog kličtaja. Orkestar u svemu ovome sudjeluje kao nositelj svih raspoloženja i uzbuđenja, fin u nijansama, krajnje ekonomičan i učinkovit na mjestima pojačane ekspresivnosti. Dajući naznake svoje osobne bliskosti s kontrapunktskim postupcima u ranijim staccima, Marović je zapravo ostavio klasičnu fugu za zaključak ovoga oratorija. Time je osnažio njeno značenje. Duhovito sročenu fluidnu temu, on izvija u širokom luku kroz dvokratno ponavljanje „Amen“, ali na različito postavljenoj melizmatskoj osnovici. Ova tema buja u razigranosti pjevačkih linija i naravnoj svezi s dobro raspoređenim instrumentalnim dionicama, koje se postupno zgušnjavaju kroz asocijativne raščlambe djelića osnovne tematike i zaključuju u treperavoj smirenosti.

Općenito uzevši *Staro groblje* zahtijeva isti izvodački aparat kakav je postojao kod *Šimuna Cirenca*. Zanimljivo je zbog toga istaknuti kako su se u posljednjem slučaju okupile iste snage. Naime, u solističkoj podjeli sudjelovali su krajnje disponirana Ivanka Boljkovac (gospođa) i Janez Lotrič (pjesnik). Sudeći po ranijim iskustvima oni su se i ovaj put dokazali kao duhovito izražajni i krajnje odani reprezenti Marovićeve stvaralaštva, koji uistinu mogu ponijeti autentičnošću svoje umjetničke vokacije. Zapaženo mjesto ove vokalno-scenske produkcije pripada orkestru HNK-a. Bilo je u sviranju ansambla dosta suglasja i preciznosti.

Postala je praksa da se složeniji glazbeni projekti „Splitskog ljeta“ ponude redatelju Petru Selemu i dirigentu Nikši Barezi. Ovaj umjetnički par je do sada redovito nalazio prava rješenja za postavljena djela. Općenito uzevši, oratorijski kompleks zbog svoje statičnosti trebalo je oživjeti na sceni. Tom složenom zahtjevu Selem je odgovorio načinom koji može pobuditi osjetljivost i najprosječnijega gledatelja. On je, lišavajući se bilo kakvih ekstrema, uspio scenski artikulirati harmoniju stihova i glazbe i pokrenuti mnoštvo, sjene pokojnika otjeranih s mjesta koja im pripadaju. Uz to je u završnici i opći problem dobra i zla s razine zemaljske svakodnevice uspješno prenio na svemirske relacije. Bareza se potvrdio kao duhovni pokretač svih glazbenih zbivanja. Lakoćom i sugestivnošću svojih kretnji, motivirao je do granica pune uzbuđenosti sve sudionike ove izvedbe, te je zajedničkim radom uspio pridobiti povjerenje cjelokupnog auditorijuma.

Milenko GRGIĆ

VIJESTI IZ INOZEMSTVA

GLAZBENI DOGAĐAJI U SVIJETU

Polovicom srpnja 1993. g. u nadbiskupiji Minsk-Mohilew bio je prvi (poslije 1917.) festival kršćanske glazbe u Bjelorusiji. Na priredbi koja bi u buduću trebala biti upriličena svake godine izmjenjivali su se zborovi, orkestar i solisti iz baltičkih republika: Estonije (Estlanda), Letonije (Letland), Litve, Poljske, Bjelorusije, Njemačke i Ukrajine.

Za otvorenje festivala na kome su sudjelovali i pravoslavni ansambli, apostolski administrator nadbiskup Kazimierz Swiatek otkrio je kip Majke Božje Fatimske u obnovljenoj gradskoj katedrali.

Od 27. do 30. ožujka 1994. započinje III. međunarodni natječaj zborova „Riva del Garda“. Mogu sudjelovati mješoviti zborovi, ženski, mladenački zborovi i to bez obveznih zbornih djela. Mogu biti madrigali, crkvena i folklorna glazba. Poblje informacije: *Internationaler Chorwettbewerb*, Postfach 1255, D-6301 Pohlheim. Tel. (049) 6403/61482.

M. MARTINJAK

PRIKAZI

o. Kamilo Kolb

AVE MARIA

Priredili mr. Marija Riman i Petar Antun Kinderić Tiskara Rijeka, Franjevački samostan Trsat Rijeka, 1993.

Riječki glazbeno-istraživački dvojac – mr. Marija Riman i Petar Antun Kinderić – predstavlja našoj javnosti svoju treću zbirku u seriji *Nova et vetera*. Ovaj je svezak posvećen skladbama o. Kamila Kolba (1887.-1965.), dosada nikako nepoznatog, ali ipak nedovoljno poznatog skladatelja. Kao što je iz naslova vidljivo, tu su sadržane skladbe na tekst *Ave Maria*, ali i one na hrvatsku verziju toga teksta (*Zdravo Marijo*). Upravo ta dvostrukost uvjetuje podjelu objavljenih skladbi na dva dijela: sedam skladbi na hrvatski i osam na latinski tekst. Tekstovi su dijelom skladani u potpunosti, a dijelom su skraćeni, tj. bez odlomka koji počinje riječima *Sancta Maria, Sveta Marijo*. Izvodački sastavi su različiti: skladbe su napisane za jednog ili više solista uz orgulje, za ženski i muški zbor a cappella i uz orgulje itd.

Muzikološki dio zbirke sadrži *Proslov, Životopis, Ave Maria u djelima skladatelja, Prikaz skladbi Kamila Kolba*, objašnjenje o Kolbovu postupku s tekstem (taj dio je opravdano nazvan

Skladbe) i *Sažetak* na hrvatskom, talijanskom i njemačkom jeziku.

U *Proslavu* priređivači navode da svezak objelodanjuje „kao spomen na Kolbovo svećeničko i glazbeno djelovanje u Marijinu sveištu na Trsatu (1911.-1918.)“. Žele da zbirka obogati repertoar amaterskih i profesionalnih zborova i solista.

Koristan je i zanimljiv „pogled unatrag“ – sažeti pregled najznačajnijih skladbi *Ave Maria*. Broj Zajčevih skladbi na latinski tekst je prema Pettanovu popisu čak i veći od 11, a mogle bi se dodati i one na hrvatski tekst.

U *Prikazu skladbi* nije se išlo do potpune analize („od takta do takta“), već su iznesena temeljna obilježja svake od njih. Učinjeno je to na prikladan način premda neka zapažnja mogu biti upitna, odn. nedovoljno potvrđena u notnom tekstu. Ta činjenica, međutim, nije presudna za ocjenu vrijednosti ovog izdanja. Uvidom u Kolbove skladbe stječe se dojam o njemu kao skladatelju solidna tehničkog znanja, bogate melodijske i harmonijske (manje ritamske!) invencije, sposobnog da odabranu tekst prožme odgovarajućom ugođajnošću.

Svezak sadrži niz fotografija iz Kolbova života i faksimila njegovih rukopisa što mu povećava informativnu vrijednost. Recenzenti su dr. o. Bonaventura Duda i Diana Grgurić. Ukusna likovna oprema – kao i za ranija izdanja ove serije – potječe od Slavka Katnića.

Nikša NJIRIĆ

MOZART, TOLIKO HVALJEN A (IPAK) MALO SLUŠAN

(četiri nove knjige o Mozartu u Italiji)

Iz brojne novije literature o Mozartu u Italiji, u prigodi „Mozartove godine“ (200. obljetnice smrti, 1756.-1791.), evo tek nekoliko riječi o četiri knjige, prema recenziji u *La civiltà cattolica* 3407/92.

Prije trideset godina (1962.) austrijska zaklada *Stiftung Mozarteum* iz Salzburga počela je kritički izdavati svu sačuvanu i dostupnu Mozartovu korespondenciju *Mozart Briefe und Aufzeichnungen*. U razdoblju od trinaest godina (1962.-1975.) izišlo je sedam tomova u redakciji W. A. Bauera i O. E. Deutscha. Prva četiri volumena su tekstovi pisama, slijedeća dva su komentari a posljednji tom obuhvaća različite indekse. Iz toga integralnog i kritičkog izdanja talijanski novinar i muzikolog Enrico Castiglione napravio je svoju antologiju iz Mozartove korespondencije *W. A. Mozart: Epistolario* (Rim, 1991.), objavivši 201 pismo. To je do sada najopširnije izdanje Mozartove korespondencije na talijanskom jeziku. „Pisma su prvi put prevedena integralno i to posve vjerno originalu, prema modernim lingvističkim i drugim formalnim kriterijima, ne samo s obzirom na sadržaj...“. Ova talijanska antologija Mozartovih pisama donosi i indeks skladbi spomenutih u pismima.

Iste godine (1991.) u Buenos Airesu argentinski teolog Fernando Ortega objavio je knjigu *Mozart, tinieblas y luz*, kojemu to nije prvi rad o Mozartu. U svom pristupu Mozartu Ortega je bliz, u originalnom čitanju salzburškog maestra, filozofima i teozolozima J. V. Hacquardu i U. von Balthasaru. Pita se Ortega,

da li je to samo slučajno da se *Agnus Dei* iz Mozartove mise KV 317 i kasnije iz 337 nalaze u *Figarovu piru* ili *Beatus vir* iz *Magnificata* u *Maurerische Trauermusik*, *Crucifixus* iz Mise KV 139 u operi *Idomeneo*, *Magnificat* iz *Vespera* KV 339 u uvertiri *Clemenza di Tito*...? Autor prisustvo toga kršćanskog religioznog ozračja u „profanim“ djelima tumači na dvojak način: prvo, sama konstatacija da se gotovo posve iste melodije nalaze u „sakralnim“ i „profanim“ skladbama negira Mozartovoj sakralnoj glazbi čistu i izvornu religioznu inspiraciju. Drugi mogući način tumačenja činjenice da se isti glazbeni motivi, upravo čitave melodije, nalaze u „sakralnim i profanim“ djelima jest da je čitavo Mozartovo stvaralaštvo, kao uostalom i čitav njegov životni nazor (i život?), bio kršćanski impregniran, pa to javljanje sličnih ili istih melodija samo je vanjski vidljivi znak toga. Kao i teolog Ortega tako se i talijanski povjesničar filozofije Giuseppe Mario Pizzuti u svom djelu *W. A. Mozart – La musica di liuto di Dio*, što je u mozartovskoj 1991. izišlo u Potenzi, pozabavio teološko-filozofskim vidom Mozartova stvaralaštva. Dvije su „najduhovnije“ Mozartove skladbe *Requiem* i *Ave verum*; ovim se može pridružiti i *Missa brevis* u C-duru, koja se toliko sviđa teologu Karlu Barthu. Nasuprot spomenutim skladbama stoji opera *Don Giovanni* kao izraz laičke, profane „teologije“. Evo samo naslova iz ove Pizzutijeve knjige o Mozartu: „*Don Giovanni: mitografija lika u estetskom opusu Soerena Kierkegaarda*“, „*Kierkegaard i Mozart prema autobiografskim ispovijestima*“, „*Mozart: umjetnost igre i teror granice*“ i „*Mozart: glazba Božje lutnje*“.

Aldo A. Mola, također 1991., objavio je u Torinu knjigu *Mozart il maestro*; to je zapravo zbornik s više priloga. Prvi je samoga priređivača Mole *Mozart: maestro mnogo cijenjen – malo slušan* a drugi je Jacquesa Henryja *Mozart, brat mason*. Slijedi pet priloga, bilježaka na temu Mozarta i masonstva. Roberto Cognazzo prilaže svoje *postille* naslovljene *Visita interiore masonicæ* u kojima se osvrće na prije spomenuti prilog J. Henryja *Mozart, Frère Maçon*. Guglielmo Adilardi svoj prilog je naslovio *Masonski ključ za interpretaciju Čarobne frule*, a Josè A. Ferrer Benimeli *Sloboda i svjetlo: „revolucionarna“ poruka kasnog Mozarta*, zatim Alberta Basso *Musica e massoneria* i zaključni o istoj temi, i opet samoga priređivača Mole, *W. A. Mozart sa stupova Vječnog Orijenta*. Svi autori su cijenjeni stručnjaci, osobito za povijest masonerije. Između svih njih samo se J. Henry priznaje masonom. Mola spominje da je talijanska masonerija kasno prihvatila Mozarta kao „brata“.

Recenzent u isusovačkoj reviji *La civiltà cattolica*, G. Mucci, ocjenjuje prilog Alberta Basso *Musica e Massoneria* ne samo najvrednijim u zborniku o kojemu govorimo nego uopće o Mozartu u „Mozartovoj godini“, što su se pojavili u Italiji, – neki od njih su bili na granici kiča. Možda bi bilo dobro ovaj zbornik prevesti čitav na hrvatski ili barem prilog *Glazba i masonerija!*

Petar Zdravko BLAJIĆ

